

REPUBLIKA SLOVENIJA
**MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO,
SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI**

Kotnikova ulica 28, 1000 Ljubljana

T: 01 369 77 00

F: 01 369 78 32

E: gp.mddsz@gov.si

www.mddsz.gov.si

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO
SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI

Podpisnik: Anja Kopac Mrak
Izdajatelj certifikata: sigov-ca
Serijska št. certifikata: 3a 5e 92 74
Datum poteka certifikata: 23.03.2018
Datum in čas podpisa: 16:42, 22.03.2016
Referenčna številka: 0010-19/2016/6

Kabinet Ministrstva za javno upravo

Kabinet Ministrstva za finance

REPUBLIKA SLOVENIJA - DRŽAVNI ZBOR	
Prejeto:	23-03-2016
Šifra:	020-07/16-201/3
Povezava:	101-01/16-2
EPA:	EU:
Sign. zn.:	
Kratika:	

Številka: 0010-19/2016/2

Datum: 10. 3. 2016

**Zadeva: Predlog odgovora na pisno poslansko vprašanje Suzane Lep Šimenko
v zvezi z vrednotnicam**

Spoštovani,

v nadaljevanju pošiljamo predlog odgovora na pisno poslansko vprašanje v zvezi z vrednotnicami, ki ga je ministrici za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, dr. Anji Kopač Mrak postavila poslanka Suzana Lep Šimenko. Slednjo zanima:

- Kakšen je bil dejanski strošek izdaje vrednotnic v letu 2015, ki naj vključuje strošek dela, strošek AJPES in ministrstva za javno upravo, kot tudi strošek obdelave poročil na FURS-u?
- Koliko je znašal strošek uvedbe vrednotnic?
- Kje vidimo vzroke za zmanjšanje števila oseb, ki imajo registrirano osebno dopolnilno delo po uvedbi sistema vrednotnic?
- Ocena slabih finančnih izidov (po analizi Financ) iz naslova novega sistema vrednotnic.
- Ali smo pred uvedbo sistema vrednotnic izračunali kakšen bo redni strošek izdaje in kontrole na vrednotnico in če so takrat izračuni kazali pozitivne izide v državno blagajno? V kolikor je odgovor pritrdilen, kje so razhajanja glede na dejanske stroške in prihodke?
- Ali razmišljamo o umiku sistema vrednotnic?

V zvezi z izpostavljenimi vprašanji je uvodoma potrebno pojasniti, da je bil nov Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno (Uradni list RS, št. 32/14 in 47/15 – ZZSDT, v nadaljnjem besedilu: ZPDZC-1) sprejet konec aprila 2014, uporabljati pa se je začel 18.8.2014, razen določb, ki se nanašajo na novo ureditev osebnega dopolnilnega dela (v nadaljnjem besedilu: ODD). Ta se uporabljajo od 1.1.2015 dalje. Med novostmi, ki so se začele uporabljati glede osebnega dopolnilnega dela od 1.1.2015 dalje, so bile tudi vrednotnice, na katere se nanašajo vprašanja. Vrednotnica je dokument, na podlagi katerega se lahko opravlja ODD. Sistem vrednotnic je zamišljen na podobnih ureditvah, ki so jih uvedle nekatere države EU (na primer Belgija, Hrvaška, Italija, Francija) in je v teh državah prinesel pozitivne učinke. Glede na to, da je vrednotnica dokument, na podlagi katerega se lahko opravlja ODD je potrebno pri presoji učinkov uvedbe vrednotnic izhajati tudi iz namena prenove ODD. Namen prenove ODD je bil predvsem narediti to obliko dela širše uporabno (uvedba administrativnih poenostavitev

oziroma odprava administrativnih ovir), olajšati nadzor nad opravljanjem ODD, otežiti izogibanje izdaji računov in s tem neplačevanju davkov ter s plačilom dela prispevkov ODD približati principu »vsako delo šteje« (za ODD se plačuje prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje ter zavarovanje za primer poškodbe pri delu in poklicne bolezni skladno s predpisi o zdravstvenem zavarovanju). Širše gledano, z vidika zakona pa je bil cilj predlaganih sprememb tudi zajezev sive ekonomije in spodbujanje opravljanja dejavnosti ali dela v legalnih oblikah dela. Delo in zaposlovanje na črno sta povezana s tveganjem in imata negativne posledice z vidika socialne države, gospodarstva (povzročata nelojalno konkurenco) in posameznika državljana.

V zvezi s stroški uvedbe sistema vrednotnic in oceno slabih finančnih izidov po analizi časnika Finance pojasnjujemo, da je predlog zakona vseboval oceno finančnih posledic za državni proračun in druga javnofinančna sredstva. Predvideni so bili stroški povezani z vzpostavitvijo predvidene spletne aplikacije za prigrasitev ODD in plačilo vrednotnice, torej za informacijsko podporo prigrasitve ODD in plačila vrednotnice ter medsebojne izmenjave podatkov med organi. Prav tako je bilo predvideno povečanje prispevkov v blagajno Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije (v nadaljnjem besedilu: ZZZS) (zaradi prispevka za primer poškodbe pri delu in poklicne bolezni) ter v blagajno Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje v nadaljnjem besedilu: ZPIZ) (zaradi prispevka za pokojninsko in invalidsko zavarovanje). Višina teh prihodkov je odvisna od števila izvedenih storitev iz naslova ODD, zato je ocena le teh temeljila na predvidevanjih glede na takratno stanje aktivnih izvajalcev ODD.

Glede samih stroškov uvedbe sistema vrednotnic pojasnjujemo, da so le-ti porazdeljeni med različne institucije in so ocenjeni skupno do konca preteklega leta znašali približno 200.000 eurov. Pomembno je poudariti, da je glavnina stroškov, ki so jih imele institucije z uvedbo sistema zgolj enkratnih, učinke vzpostavitve sistema vrednotnic pa bo moč opazovati še na dolgi rok, saj bodo prihodki v blagajne stalni. Poleg tega gre za uvedbo novega sistema na trgu dela, ki se uporablja komaj leto dni (oziroma v okviru ODD v celoti šele dobrega pol leta, ko je preteklo prehodno obdobje za osebe, ki so imele priglášeno ODD že po starem sistemu), in katerega učinki (z vidika gospodarstva, socialne države, posameznika, javne blagajne,...) se bodo pokazali v daljšem časovnem obdobju.

Do 31. 12. 2015 je bilo na upravnih enotah izdanih že 17.610 vrednotnic, skupen znesek vplačil na podlagi vrednotnic tako do konca leta znaša 158.490 eurov, od tega prejme ZZZS 35.220 eurov in ZPIZ 123.270 eurov. Iz Ministrstva za javno upravo so nam sporočili, da stroški dela na Upravnih enotah ocenjujejo na 13.000,00 EUR, stroške razvoja in prilagoditve informacijskih sistemov za podporo delu z vrednotnicam pa na približno 40.000,00 EUR-

Za podatke smo zaprosili tudi Finančno upravo Republike Slovenije (FURS), kjer so nam posredovali sumarne podatke o stroških, ki so nastali v zvezi z vrednotnicami. Navedeno poudarjamo zato, ker se poslansko vprašanje glede FURS nanaša na stroške obdelave poročil, za katere pa lahko navedemo, da jih FURS doslej ni nikoli ocenjevali posebej prav zaradi vrednotnic. Ugotavljajo namreč, da to niti ni potrebno, saj vrednotnice niso prinesle neke nove obveznosti, ki bi bila predpisana z njihovo uvedbo, temveč so bila poročila o prihodkih pri izvajalcih osebnega dopolnilnega dela predpisana že po starem sistemu pred uvedbo vrednotnic. Lahko bi celo povzeli, da se je ta obveznost z novim zakonom celo zmanjšala, saj so bila po starem sistemu ta poročila 3-mesečna (obveznost oddaje 4x letno), sedaj pa so 6-mesečna (obveznost oddaje le 2x letno). Poročila so predpisana z namenom preverjanja ugotavljanja višine prihodkov, ki jih posameznik, ki opravlja osebno dopolnilno delo ne sme preseči, če želi opravljati osebno dopolnilno delo. V kolikor prihodki posameznika v

posameznem polletju koledarskega leta presežejo tri povprečne mesečne neto plače v RS preteklega leta, mora posameznik prenehati z opravljanjem te dejavnosti v okviru tega statusa in dejavnost registrirati v eno izmed gospodarskih oblik.

Ker so FURS z vrednotnicami vendarle že nastali določeni stroški v zvezi z dopolnjevanjem programske opreme, v nadaljevanju podajamo podatek o teh stroških (na dan 16. 3. 2016):

eDavki 46.237,02 €

IDIS 36.978,81 €

SAP 44.167,66 €

127.383,49 €

V času priprave tega odgovora so sicer predvidene še določene dopolnitve programske opreme (npr: storno vrednotnice), vendar stroškov v zvezi s tem še ne morejo oceniti.

V zvezi z vprašanjem glede zmanjšanja števila oseb, ki imajo priglašeno ODD, pojasnjujemo, da po podatkih, s katerimi razpolagamo na Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (v nadaljnjem besedilu: MDDSZ), je bilo junija 2013 v register ODD vpisanih 8.337 zavezancev. Od teh je za leto 2012 dohodke prijavilo 3.267 zavezancev, kar pomeni, da je bilo toliko aktivnih zavezancev. Prejšnji zakon namreč ni predvideval izbrisa neaktivnih oseb. Poleg tega so v to številko zajeti vsi, ki so pridobili prihodke iz drugega pogodbenega razmerja, torej tudi na podlagi podjemnih pogodb, avtorskih pogodb, sejin itd. Tako lahko predvidevamo, da je bilo do uveljavitve novega sistema ODD dejansko aktivnih izvajalcev ODD manj kot 3.000. Pri AJPes pa je bilo na dan 1. 3. 2016 prijavljenih že 5.752 izvajalcev, torej je okvirna številka 3.000 priglašanih izvajalcev ODD pred prenovitvijo sistema že močno presežena oziroma bo kmalu podvojena.

Po mnenju MDDSZ je potrebno na nov sistem vrednotnic oziroma prenovalo ODD gledati ne le s stroškovnega vidika. S prenovitvijo sistema ODD se namreč spodbuja opravljanje dejavnosti ali dela v legalnih oblikah dela, zagotavlja se večjo socialno varnost izvajalcem ODD (s plačilom vrednotnice se zagotavlja plačilo prispevkov), zmanjšuje se izkrivljanje konkurence na trg. Na podlagi navedenega menimo, da izhajajo pozitivni učinki ODD za gospodarstvo in tudi za posameznike. Posameznikom, ki opravljajo ODD, vplačani prispevki za socialno varnost prinašajo določene pravice in minimalno socialno varnost. Plačevanje prispevkov in s tem zasledovanje načela »vsako delo šteje« posledično prinaša tudi zbliževanje celotne obremenitve posameznih oblik dela. To pa med drugim zmanjšuje tudi ekonomsko motivacijo tako delodajalcev kot delavcev, da izbirajo obliko dela izključno glede na »stroške«, ki jih prinaša. Poleg tega je potrebno izpostaviti, da gre za nov sistem, ki bi lahko predstavljal izhodišče za razvoj večje fleksibilnosti na trgu dela.

Glede na zgoraj navedene podatke in dejstvo, da na MDDSZ dnevno dobivamo številne klice o možnostih in pogojih za opravljanje ODD, in prejemamo številne pobude, da bi se seznam del, ki jih je mogoče opravljati v okviru ODD, razširil, na MDDSZ ne razmišljamo o umiku sistema vrednotnic.

S spoštovanjem,

dr. Anja KOPAČ MRAK
MINISTRICA